

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2019. október 14.

FÖLDRAJZ

EMELT SZINTŰ ÍRÁSBELI VIZSGA

JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI ÚTMUTATÓ

EMBERI ERŐFORRÁSOK MINISZTERIUMA

Útmutató a javításhoz

Ha egy feladatnak olyan helyes megoldása is van, amely a javítási-értékelési útmutatóban nem szerepel, akkor azt a javító fogadja el! Így járjon el a szinonim kifejezések esetében is (például: Koreai Köztársaság – Dél-Korea; rétegvulkán – sztratovulkán)!

Azoknál a feladatoknál, ahol a lehetséges helyes válaszok számánál a vizsgázó több megoldást ad, meg, felesleges elemenként 1 pontot kell levonni, de az adott (rész)feladatra 0 pontnál kevesebb nem adható.

A helyesírási hibát tartalmazó, de egyértelműen értékelhető földrajzi nevek (topográfiai fogalmak) esetén jelölje a hibát, de ezért pontot ne vonjon le.

1. FELADAT

- a) szeptember 22. / 23. 1 pont
- b) A számítás elve: $90 - 81,5 = 8,5$ 1 pont
 Szélességi fok: $8,5^\circ$ 1 pont
 A déli félgömbön. 1 pont
 A szövegrészletben: a Nap az északi horizont felett (is) mozog / delel. 1 pont
 A táblázat adatai alapján: december 21-én magasabban delel a Nap, mint június 21-én. 1 pont
- c) A számítás elve: $90 - 42,5 + 8,5 = 56$ 1 pont
 Különbség: $= 56^\circ$ 1 pont
Megjegyzés: ha a vizsgázó a b) feladatrészen rossz eredményt kapott, de ebben a feladatban az ott kapott földrajzi szélességgel számolt, de az elvet helyesen felismerte, ezért 1 pont megadható rossz végeredmény esetén is.

2. FELADAT

- a) E 1 pont
- b)
1. D
  2. B
  3. A
  4. C
  5. C
  6. B
  7. A
- Minden helyes válasz 1 pont.*

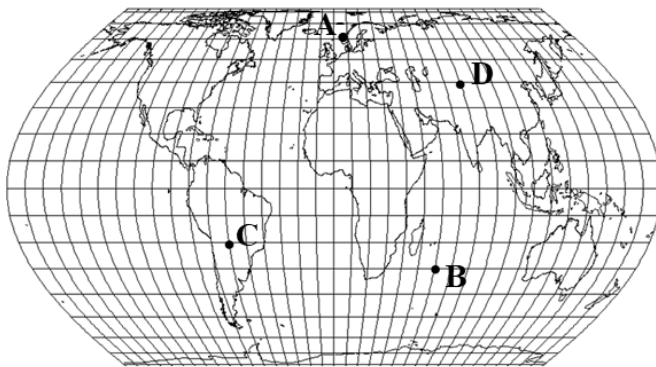

3. FELADAT

- a) 100 méter 1 pont
- b) Magashegység / hegység 1 pont
- c) Fennsík / hegytető 1 pont
- d) B 1 pont
- e) Szintvonalas ábrázolás 1 pont
- f) A 1 pont

g)

1. Névrajz	1 pont
2. Síkraajz	1 pont
3. Abszolút magasság / tengerszint feletti magasság	1 pont
4. Színfokozatos ábrázolás	1 pont

4 pont

Összesen 10 pont**4. FELADAT**

Minden jó helyre beírt betű 1 pont.

Összesen 4 pont**5. FELADAT**

a)

A) Ősidő	1 pont
B) Előidő	1 pont
C) Óidő	1 pont
D) Középidő	1 pont
E) Újidő	1 pont

5 pont

- b) A számítás elve: $4600 \text{ millió év} \div 365 \text{ nappal} \rightarrow 12,6 \text{ millió év}$ 1 pont
 1 nap = 12,6 millió év 1 pont
 Megjegyzés: 4500 millió évvel számolva megkapott eredmény is elfogadható.

2 pont

- c)
1.	Óidő	1 pont
2.	Újidő	1 pont
3.	Újidő	1 pont
4.	Ősidő	1 pont
5.	Ősidő	1 pont
6.	Újidő	1 pont
7.	Középidő	1 pont

7 pont

- d)
Időszak: negyedidőszak		1 pont
Kor: pleisztocén /jégkor		1 pont
Esemény: jégkorszakok és jégkorszakközök váltakozása/ glaciálisok és interglaciálisok váltakozása./ A belföldi jégtakaró előrenyomulása és visszahúzódása. / A belföldi jégtakaró előrenyomulása.		1+1 pont
A) Vándorkő		1 pont
B) Tóvidékek / tavak / tóhátság /jégvájta tavak		1 pont
C) Moréna / végmoréna		1 pont

7 pont

Összesen 21 pont**6. FELADAT**

- a) Az egész Földet körbefutó nagy sebességű (400–500 km/h), nyugat–kelet irányú légáramlás. 1+1 pont
A troposzféra felső határánál. /10-12 km magasságban a troposzférában. / A troposzféra felső határánál és a sztratoszféra alján. 1 pont
Megjegyzés: másképpen megfogalmazott helyes válasz is elfogadható.
J 1 pont

4 pont

- b) A = magas légnyomás 1 pont
B = alacsony légnyomás 1 pont

2 pont

- c)
A: M / magas		1 pont
Ok: hőmérsékleti ok / kevésbé melegszik fel a levegő / hidegebb levegő nagyobb nyomása / hidegebb levegő nagyobb sűrűsége		1 pont
B: M / magas		1 pont
Ok: a magasban összeáramló és leszálló légmozgás miatt. / Az odasodródó anticiklonok hatására.		1 pont
C: A / alacsony		1 pont
Ok: hőmérsékleti ok / a felmelegedés következtében alacsony légnyomás alakul ki / a meleg levegő kisebb sűrűsége.		1 pont
- Megjegyzés: másképpen megfogalmazott helyes válasz is elfogadható.*

6 pont

- d) C és-B 1 pont
Megjegyzés: pont csak mindkét betű beírása esetén adható.
Északkeleti / ÉK-i 1 pont
Nyugati(as) / délnyugati 1 pont

3 pont

- e) Az Egyenlítő fölött. 1 pont
 Indoklás: az Egyenlítőnél kisebb a gravitáció, mint a sarkoknál / A Föld
 tengelykörüli forgása következtében. / 1 pont
Megjegyzés: másképpen megfogalmazott helyes válasz is elfogadható.

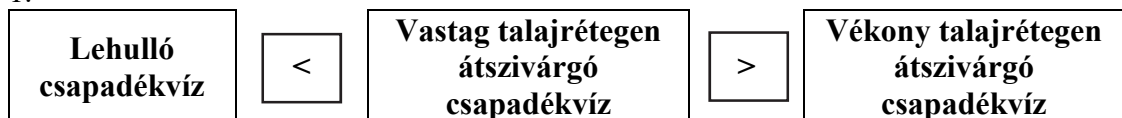
2 pont

Összesen 17 pont

7. FELADAT

a)

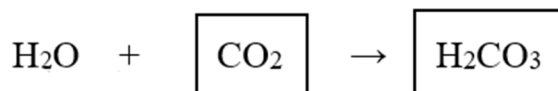
1.

1+1 pont

2. A szén-dioxidot / CO₂-t. 1 pont

3.

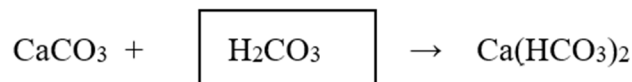
A két anyag beírása 1+1 pontKeletkező anyag: szénsav. 1 pont

6 pont

- b) Az általuk (a légzésük során) termelt szén-dioxid a vízbe kerülve erősíti
 a karsztvíz oldó hatását, ezzel elősegíti a karsztosodást. 1 pont
Megjegyzés: másképpen megfogalmazott helyes válasz is elfogadható.

1 pont

c)

1 pont

Keletkező anyag: kalcium-hidrokarbonát / oldott mészkő / meszes víz. 1 pont

2 pont

d)

1. Polje 1 pont
2. Cseppkő 1 pont
3. Víznyelő 1 pont
4. Barlang 1 pont
5. Karrok / karmező / örögszántás 1 pont
6. Karsztforrás 1 pont
7. Dolina / töbör 1 pont

7 pont

- e) Víziánnyra / kevesebb vízmennyiségre / csökkenő vízhozamra. 1 pont
 Indoklás: a karsztforrás vízhozama (részben) a felszínre hulló csapadéktól függ, ezért
 aszály esetén csökken a vízhozamuk. 1 pont
Megjegyzés: másképpen megfogalmazott helyes válasz is elfogadható.

2 pont

Összesen 18 pont

8. FELADAT

1. H
2. H
3. H
4. I
5. I
6. H
7. I
8. I
9. H
10. I
11. I
12. I

Minden helyes válasz 1 pont.

Összesen 12 pont
----

9. FELADAT

a)

	Világvallás neve
1.	kereszténység
2.	hinduizmus
3.	buddhizmus
4.	iszlám / mohamedán/ muszlim

Minden helyes válasz 1 pont.

Mekka

1 pont

5 pont
----

b)

1. Az európai hódítók terjesztették el /az európai gyarmatosítás miatt. 1 pont
Megjegyzés: másképpen megfogalmazott helyes válasz is elfogadható.
2. Zsidó vallás / judaizmus / izraelita 1 pont
Jeruzsálem 1 pont
3. Ázsia 1 pont
4. Angol 1 pont
Francia 1 pont
Spanyol 1 pont
Orosz 1 pont
Az indoeurópai nyelvcsaládba. 1 pont

9 pont

Összesen 14 pont
----

10. FELADAT

- a)
1. (Forró övezeti / trópusi /) sivatagi	1 pont
2. Egyenlítői / forró övezeti (trópusi) monszun	1 pont
3. Tajga éghajlat	1 pont
4. Mediterrán éghajlat	1 pont

4 pont

- b) Befolyásolja a felhasznált építőanyagot, / a tető szerkezetét, anyagát, / az ablakok méretét, elhelyezkedését, / az épület formáját, / a házak sűrűségét / a beépítettségét.

Megjegyzés: másképpen megfogalmazott helyes válasz is elfogadható. Bármelyik kettő említése esetén jár a pont.

1+1 pont

2 pont

Összesen 6 pont
----

11. FELADAT

- a) A rajz a hitelfelvétel kockázatára hívja fel a figyelmet. 1 pont
A futamidőre, / a kamatozás típusára (fix vagy változó)/ a THM értékére / a bevétel várható alakulására / a bevétel és a törlesztőrészlet viszonyára / az árfolyamkockázatra. 1+1 pont

Megjegyzés: bármelyik kettő említése esetén jár a pont. Másképpen megfogalmazott helyes válasz is elfogadható.

3 pont

- b) Kézpénz 1 pont
Folyószámlapénz / virtuális pénz / bankszámlapénz 1 pont

2 pont

- c) A: fizetőeszköz 1 pont
B: értékmérő 1 pont

2 pont

- d) Az, hogy mi az az ár, ami még fedezi a ráfordítás költségét. 1 pont

Megjegyzés: másképpen megfogalmazott helyes válasz is elfogadható.

– Változatlan kínálat mellett nőtt a kereslet. 1 pont

– Csökkent a kínálat / a szabadföldi termesztési idény vége. 1 pont

– Növekedtek a termelési költségek, amelyet érvényesíteni akart a termelő. 1 pont

Megjegyzés: másképpen megfogalmazott helyes válasz is elfogadható.

4 pont

Összesen 11 pont
----

12. FELADAT

- a)
1. 2002-ben és 2004-ben kb. ugyanannyi volt a mezőgazdasági termékek ára (árindex 100%).	1 pont
2. C	1 pont
3. 20%	1 pont
4. 2006–2007 között.	1 pont

5. 2006, 2007, 2008, 2009 1 pont
Megjegyzés: csak az összes megadott év felsorolása esetén jár az 1 pont, több évszám megnevezése esetén pont nem adható.
6. Aláhúzva: hamis 1 pont
 Indoklás: 2007–2008 között az állati termékek ára nőtt, míg a növényi termékek ára csökkent. 1 pont
Megjegyzés: másképpen megfogalmazott válasz is elfogadható, de a megoldásban megadott évszámoknak és az ellentétes irányú árváltozásnak szerepelnie kell az indoklásban.

7 pont

b)

	Település neve	Betűjele a térképen
Kajsziбарack	Kecskemét	D
Szőlő, bor	Szekszárd	H
Fűszerpaprika	Kalocsa	G
Kolbász	Békéscsaba	E
Vöröshagyma	Makó	F

10 pont

Összesen 17 pont**13. FELADAT**

a)

- I. Albánia 1 pont
 II. Bulgária 1 pont
 III. Macedónia 1 pont
 IV. Bosznia-Hercegovina 1 pont
 V. Görögország 1 pont

5 pont

b) Bekarikázva: II. és V. 1+1 pont

A lehetséges válaszok számánál több karikázás pontlevonással jár, de 0 pontnál kevesebb nem adható!

2 pont

c)

1. A: Appenninek 1 pont
 B: Balkán-hegység 1 pont
 2. Eurázsiai-hegységrendszer 1 pont

3 pont

d)

1. C: Dalmácia / Dalmát-tengerpart 1 pont
 D: Kréta 1 pont
 E: Boszporusz 1 pont
 2. C: Horvátország 1 pont
 D: Görögország 1 pont
 E: Törökország 1 pont

6 pont

- e)
1. Etna	1 pont
2. A város sorszáma: 5	1 pont
A vulkán neve: Vezúv	1 pont
	3 pont

- f)
1. Szarajevó	
2. Podgorica	
3. Tirana	
4. Szkopje / Skopje	
5. Nápoly	
6. Szófia	
7. Várna	
8. Thesszaloniki / Szaloniki	
9. Athén	
<i>Minden helyes válasz 1 pont.</i>	
	9 pont

Összesen 28 pont

14. FELADAT

- a) Télien. 1 pont
 Indoklás: akkor hűvösebb van és kevesebb a csapadék, / európai emberek számára kedvezőbb az időjárás. 1 pont
Megjegyzés: másképpen megfogalmazott helyes válasz is elfogadható.
2 pont
- b) 1. Az éhínség megszüntetése, / a lakosság ételmszerellátásának biztosítása. 1 pont
 2. A mezőgazdaság korszerűsítésével, / technológiai színvonalának javításával, / korszerűbb termelési móddal, / hatékonyabb gazdálkodással.
Megjegyzés: másképpen megfogalmazott helyes válasz is elfogadható. 1 pont
 3. Felgyorsult a népességszám növekedése, / gyorsan nőtt a népességszám 1 pont
Megjegyzés: másképpen megfogalmazott helyes válasz is elfogadható.
3 pont
- c) A fejlett és a hagyományos (elmaradott) termelés (gazdálkodás) egyszerre van jelen. / A modern és a kezdetleges technológia alkalmazása egyaránt előfordul. / A legfejlettebb iparágak és a hagyományos kézművesség egyaránt előfordul. 1 pont
Megjegyzés: másképp megfogalmazott helyes válasz is elfogadható.
1 pont
- d) Cél: A népességyarapodás ütemének mérséklésére, / a születésszabályozás, / a kevesebb gyerek születése, / a családtervezés. 1 pont
 Azért volt szükség rá, hogy mérséklődjön a népességszám növekedése. / kisebb népességszám mellett biztonságosabb, jobb az ellátás. 1 pont
Megjegyzés: másképp megfogalmazott helyes válasz is elfogadható.
2 pont
- e) A. Kolkata / Calkutta / Kalkutta 1 pont
 B. Mumbai / Bombay 1 pont
 C. Delhi / Újdelhi 1 pont
3 pont

- f) Ok: a népességszám gyors növekedése, / jelentős mértékű odavándorlás, / a munkalehetőség (jobb életkörülmény / biztosabb megélhetés) népességvonzó hatása / a gazdasági fejlődés területi igénye. 1+1 pont

Megjegyzés: bármelyik kettő említése esetén jár a pont. Másképpen megfogalmazott helyes válasz is elfogadható.

Következmény: zsúfoltság / nyomornegyedek / romló egészségügyi ellátás → terjedő betegségek / túlterhelt közművek / romló közbiztonság / fokozódó környezetszennyezés / hulladékelhelyezés / természetes élőhelyek visszaszorulása.

1+1+1 pont

Megjegyzés: bármelyik három említése esetén jár a pont. Másképpen megfogalmazott helyes válasz is elfogadható.

5 pont

g)

Szemponatok	Relációs jel		
Területe	Kína	>	India
Népességszám	Kína	>	India
Természetes szaporodás (%)	Kína	<	India
Mezőgazdaságban dolgozók aránya	Kína	<	India

Minden jól beírt relációs jel 1 pont.

4 pont

Összesen 20 pont

15. FELADAT

- a) A globális éghajlat (klímaváltozás) miatt a szárazföldi jégtakaró és a gleccserek / a szárazföldi sarki jég olvadása / a melegedő tengervíz hőtágulása. 1 pont

1 pont

- b) Az ország egy része víz alá került, / a nem tengerparti településekbe is betört a víz, / sóssá vált az édesvízforrás / halpusztulás. 1+1 pont

Megjegyzés: bármelyik kettő említése esetén jár a pont. Másképpen megfogalmazott helyes válasz is elfogadható.

2 pont

- c) Csökkent a halászat hozama a halpusztulás miatt, / csökken a művelhető földterület az elöntés miatt → kevesebb élelmiszert lehet termelni, / sóssá váló édesvíz veszélyezteti a vízellátást, az öntözést. 1+1 pont

Megjegyzés: bármelyik kettő említése esetén jár a pont. Másképpen megfogalmazott helyes válasz is elfogadható.

2 pont

- d) Elvándorlás, / belső migráció, / a főváros népességszámának rohamos növekedése 1 pont

Megjegyzés: másképpen megfogalmazott helyes válasz is elfogadható.

1 pont

Összesen 6 pont

A feladatlappal elérhető összes pontszám: 200 pont